

Els senders de gran recorregut. El projecte G.R.11 Pirinenc

Miquel JAUMOT

Aquest mes de juliol un grup de geògrafs ha participat en el projecte de senyalització i descripció del G.R. 11 Pirinenc.

En Xavier Badia, l'Enric Bertran, la Mercè Colomer, la Montse Cuxart, la Neus García, en Miquel Jaumot, en Rafael Rosaura i l'Elisabet Sau han participat en aquesta experiència nova en molts aspectes. Tots ells són membres de la Societat Catalana de Geografia.

Primer de tot, i pel que fa a la geografia, s'ha fet l'estudi i descripció geogràfica, per primera vegada, d'un sender de gran recorregut. Això s'ha desenvolupat en tres fases: la primera, ha estat la recerca d'informació; la segona, el trepitjar, observar i descriure el sender; i la tercera, i última, la síntesi de tot allò que s'ha recollit per a la seva posterior publicació i divulgació.

En segon lloc, s'ha realitzat, al mateix temps, la feina de marcatge i descripció del sender (càlcul d'horaris i quilometratge) i una experiència sociolingüística entre catalanoparlants i castellanoparlants.

Tota aquesta feina, en la qual han col·laborat l'Institut Català de Serveis a la Joventut, la Direcció General de Política Lingüística, la Direcció General de l'Esport, el Comitè Català de Senders de Gran Recorregut i la Societat Catalana de Geografia, s'ha desenvolupat dins la campanya «Estiu'86, fem-lo nostre» de la Direcció General de Joventut.

El projecte, en conjunt, tenia com a objectiu la senyalització i descripció del sender G.R. 11 Pirinenc en el seu tram català, que va des de la vall de Salenques (a prop del túnel de Vielha), fins al cap de Creus. Un recorregut de prop de 400 Kms.

Tot això s'ha dut a terme en sis camps de treball de quinze dies de durada cadascun. En aquests camps hi participaven: un director, un intendent, dos tècnics de senders, un o dos geògrafs i una vintena de nois i noies de setze a vint-i-tres anys.

Cada camp havia de senyalitzar un tram del recorregut. El camp 1 anava de la vall de Salenques a la Guingueta d'Àneu; el camp 2 arribava fins al Port de Baiau (Andorra); el camp 3, des de Coll de Vall Civera fins a Planoles; el camp 4 fins a Molló; el camp 5, fins a la Jonquera; i el camp 6, fins al Cap de Creus.

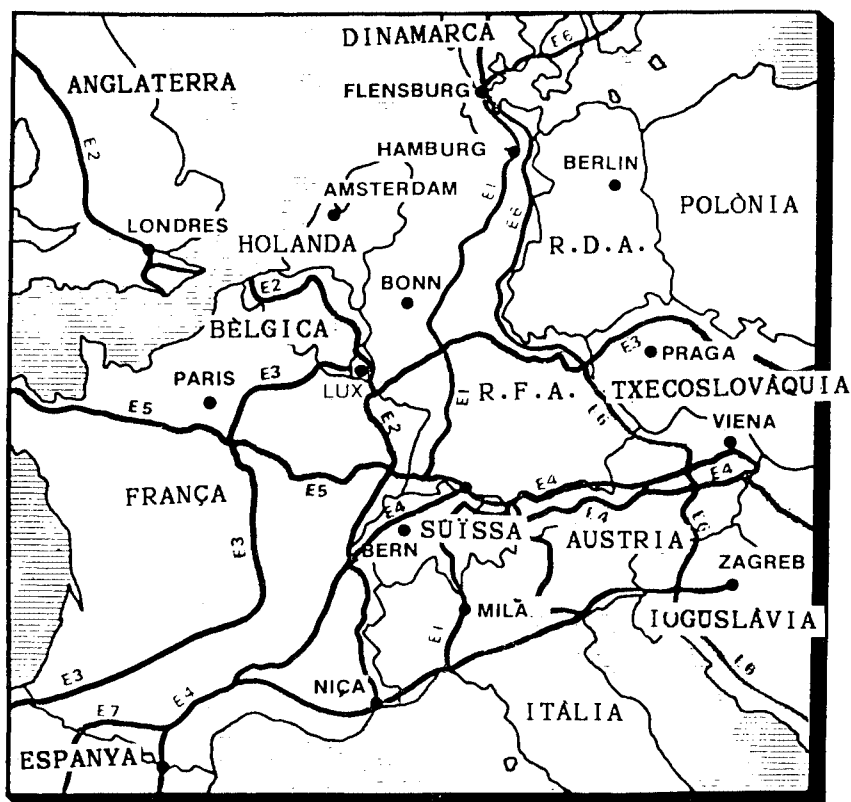
Però, què són els senders de gran recorregut?

Doncs són camins de muntanya que, degudament senyalitzats amb pintura i cartells, passen per indrets molt interessants, ja sigui pel seu paisatge, per les fonts, pels boscos, pobles o monuments. De vegades, el seu recorregut coincideix amb camins antics o també s'acosta a cims i muntanyes interessants. En definitiva, tenen gran interès des del punt de vista excursionista, esportiu, turístic i pedagògic.

-Un dels primers objectius dels G.R. és la descoberta de nous indrets poc coneguts, però de força interès per a l'excursionista, ja que la xarxa de senders s'estén per tot Catalunya, i la majoria de les vegades s'escapa dels itineraris típics o fa d'unió de diversos punts interessants. És doncs, una forma directa de conèixer els països.

Tanmateix, els senders es poden aprofitar, i de fet ja es fa, per practicar altres esports com l'atletisme, les marxes, anar a cavall... Cal afegir que, dins de l'oferta turística de molts estats europeus, s'inclouen els senders de gran recorregut.

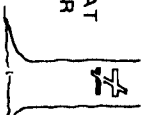

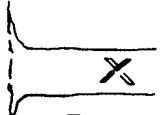
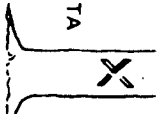
La idea de senyalitzar una sèrie de llargs itineraris aprofitant principalment rutes històriques o que pel seu atractiu estètic valguin la pena de conèixer-se, va néixer a Suïssa l'any 1934. A aquesta idea s'hi adheriren França i Bèlgica i, posteriorment, Àustria, Alemanya, Dinamarca, Holanda, Luxemburg, Itàlia, Iugoslàvia, Txecoslovàquia i el Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord. La idea va prosperar i actualment tots aquests països estan connectats pels senders de gran recorregut.

Xarxa Europea dels senders de gran recorregut

CODI DE SENYALITZACIÓ DEL C. N. S. G. R. PER ALS SENDERS DE GRAN RECORREGUT

SENYALS DE LA PINTURA

SENDER NORMAL I VARIANT		SENDER NORMAL I VARIANT		SENDER NORMAL I VARIANT	
DERIVACIÓ		DERIVACIÓ		DERIVACIÓ	
					
(1) CONTINUITAT DEL SENDER		CONTINUITAT DEL SENDER		(2) CANVI DE DIRECCIÓ	
				DIRECCIÓ DOLENTA	
(3) DIRECCIÓ DOLENTA		DIRECCIÓ DOLENTA			

(1) El senyal tipus adoptat pel Comitè Nacional de format per dos treços de pintura horitzontals, l'un blanc i l'altre vermell, separats entre ells 1 cm.

Aquests treços de 5 cm d'ampleda per 15 cm de llargada, han d'anar a 1,80 m del sol.

(2) El doble senyal es una presenyalització i adverteix a l'excursionista que hi ha un proper canvi de direcció; altrament podria passar desapercebut.

Ha de ser visible només en un sentit. La feitura complementària (blanca o vermella per tal que sigui visible) indica la nova direcció que s'ha de seguir.

(3) La creu de sant Andreu de reserva adreçatament per a indicar, per deducció, als canvis de direcció en els casos en què no es pot fer servir el senyal normal perquè no hi ha un suport adequat.

SÍMBOLS CONVENCIONALS DEL C.N.S.G.R.

	Soplliu		Telèfon
	Alberg d'etapa o refugi lliure		Oficina de correus *
	Hotel o refugi amb guardia		Farmàcia
	Terreny de càmping		Metge
	Allotjament en casa particular		Lloc per a danyar-se
	Alberj de la joventut		Mirador
	Abatament complet		Estació del tren
	Abatament restringit		Autocar de línia
	Restaurant		Instal·lacions mecàniques d'ascens
	Bar		Monument
	Botiga de venda de vins		Curiositat natural
	Font d'aigua		* (per a tots els serveis de correus)

El 1972 es creà el Comitè Català de Senders de Gran Recorregut, primera iniciativa d'aquests tipus a tot l'Estat espanyol.

En definitiva, s'entén per sender de gran recorregut, un itinerari de muntanya degudament senyalitzat, en base a un codi internacional, que respon a uns requisits determinats per un comitè internacional anomenat Europäische Wandervereinigung, amb seu a Alemanya Federal.

La senyalització dels senders la constitueixen unes marques pintades que formen dues línies paral·leles. La superior, de color blanc i la inferior, de color vermell. Quan arribem a una bifurcació o un encreuament s'indica amb una aspa, també blanca i vermella, la direcció dolenta (pas barrat). Unes sagetes col·locades als indrets considerats més adients indiquen els horaris des d'un punt a un altre.

A més a més de tota la senyalització, el caminant, turista o excursionista que va pel sender pot disposar, en la majoria dels casos, d'uns llibrets en què es descriu, fil per randa, tot l'itinerari amb totes les incidències de la xarxa de camins, punts d'interès i dades més importants, així com els allotjaments al llarg del recorregut.

Com es crea un Sender de Gran Recorregut?

En primer lloc, tot itinerari de gran recorregut ha d'ésser aprovat pel Comitè Català de Senders de Gran Recorregut.

La proposta de crear el sender pot anar a càrrec d'algun membre del Comitè, o bé d'alguna altra persona. El procés perquè un projecte d'un itinerari de gran recorregut es dugui a terme és el següent: la persona portadora de la iniciativa ha de presentar al Comitè les raons específiques del cas que motiven la senyalització del sender; per altra banda, una descripció detallada del projecte; els límits geogràfics en què queda emmarcat el sender; un mapa a escala 1:200.000 en el qual estarà indicat el sender en projecte.

Aquesta documentació es passarà al Comitè i serà examinat per una Comissió Tècnica que analitzarà el cas en base al Projecte General de Senders de Gran Recorregut. Si no és possible integrar-lo, aleshores, o bé serà desestimat totalment, o s'aconsellaran les modificacions que es creguin necessàries. També es tindran en compte altres aspectes més generals, com futures urbanitzacions, construccions de fàbriques, etc. que es poden conèixer pels plans aprovats per l'Administració.

Una vegada aprovat el projecte es procedirà a la seva senyalització. Aquesta fins ara la feien membres d'entitats excursionistes a les quals el Comitè proporcionava el material necessari i ajudes econòmiques. Amb el G.R. 11 el sistema emprat ha estat absolutament diferent i ha representat un repte tant pel temps utilitzat per a la senyalització de tot el sender, un mes, com per la quantitat de gent que hi ha intervingut, unes cent cinquanta persones.

Un dels principals problemes dels senders és la qüestió jurídica. Fins ara, i de moment no hi ha cap previsió de variació, no existeix al nostre país cap tipus de legislació que emmarqui els senders de gran recorregut.

Així, s'ha de tenir en compte que les carreteres (que es procuren evitar) i els camins per on passarà el sender poden pertànyer a l'Estat, al Municipi o a particulars. S'ha de conèixer, doncs, el propietari. El mitjà més segur es comprovar els documents del cadastre, que es poden consultar als ajuntaments. Això vol dir que la primera tasca és posar-se en contacte amb els ajuntaments i tot seguit amb els propietaris. Moltes vegades el que de fet es fa és, mentre es comprova l'estat real del sender, «in situ», parlar amb els masovers o els propietaris per demanar l'autorització de pas pel sender.

De totes maneres, per evitar malentesos, i també perquè el canvi de propietari d'un terreny pot portar problemes, en el cas del pas per propietats privades es procurarà utilitzar només els camins que siguin públics.

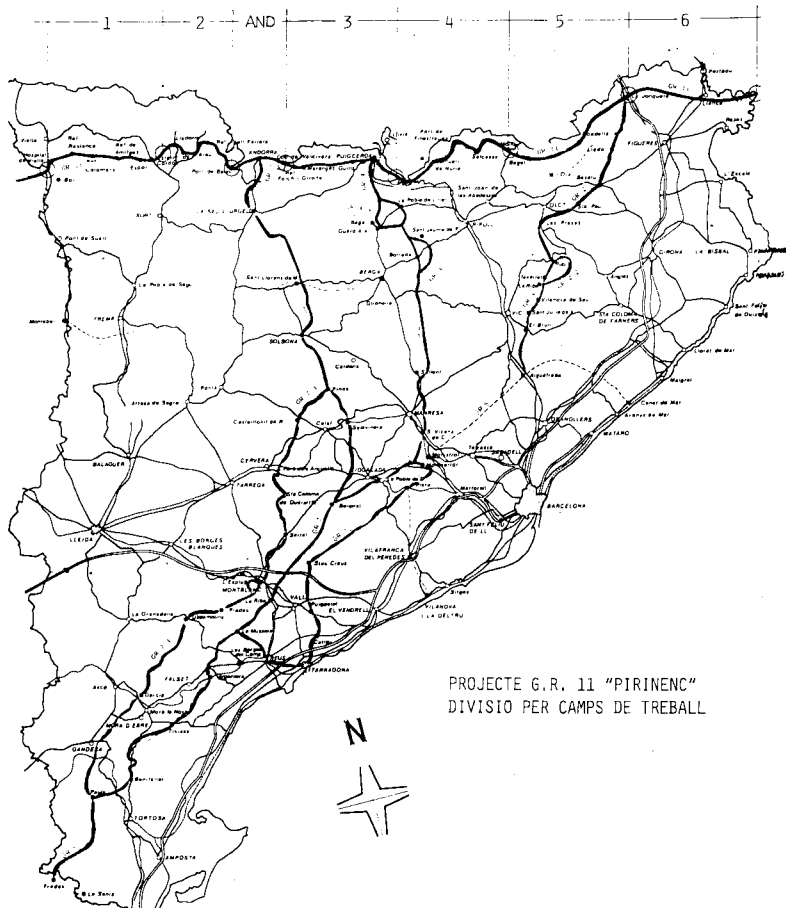
Si es tracta de terrenys municipals, serà, lògicament, l'ajuntament corresponent el que donarà l'autorització. Cal afegir que en molts casos, com s'ha comprovat durant aquest mes de juliol, els ajuntaments a més a més, faciliten una infraestructura important: allotjament, eines, etc.

En altres casos serà el Departament de Medi Natura de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, l'encarregat d'autoritzar el pas i facilitar, de vegades, les ajudes necessàries, com també ha fet en el cas del G.R. 11 al seu pas per Aiguës Tortes.

En el cas d'haver de passar per carreteres no particulars, no cal demanar autorització, però només es poden posar els senyals de pintura i no les sagetes.

La xarxa actual dels Senders de Gran Recorregut a Catalunya

La xarxa actual senders a Catalunya ja té una certa importància:

Senders de gran recorregut enllaços amb la xarxa viària i ferroviària

El G.R. 2 enllaça Aiguafreda amb Portbou, passant pel Brull, Vilanova de Sau, Taver-tet, Rupit, les Preses, Santa Pau, Besalú i Lledó, entre d'altres.

El G.R. 4 enllaça Montserrat amb Puigcerdà, per Monistrol, Sallent Borredà, la Pobla de Lillet.

El G.R. 5, en fase d'elaboració, enllaça Canet amb Sitges a través de l'interior, com si fos el quart cinturó de Barcelona, passant per Aiguafreda, Montserrat i Gelida.

El G.R. 6, un dels més coneguts, enllaça Barcelona amb Montserrat, per Sant Cugat i Olesa.

Un dels més concorreguts, per la seva varietat i amplitud és el G.R. 7, que enllaça An-dorra amb Fredes (al Baix Maestrat), per la Seu d'Urgell, Sant Llorenç de Morunys, Sol-sona, Pinós, Salavinera, Bellprat, la Riba, la Mussara, Tivissa, Benifallet i Paül dels Ports.

Per últim, tenim el G.R. 11, que en un proper futur enllaçarà el Cantàbric amb el Me-diterrani. I que, ara, ja està totalment senyalitzat en el tram català, des de la Vall de Sa-lenques al Cap de Creus, passant per Aigües Tortes, la Guingueta d'Àneu, Tavascan, An-dorra, Malniu, Puigcerdà, Planoles, Núria, Setcases, Molló, Beget, Albanyà, Maçanet de Cabrenys, La Vajol, La Jonquera, Vilamaniscle, Llançà i Port de la Selva.

Tenim, doncs, una àmplia xarxa de senders, que, a poc a poc, es va fent més gran.

Barcelona, agost de 1986